

Grazen op de Duitse arbeidsmarkt

Het aantal Duitsers dat in Limburg aan de slag gaat, is de afgelopen jaren flink gestegen. Licht het aan de lonen? Aan de werkgelegenheidssituatie in eigen land? Of aan de werkomstandigheden?

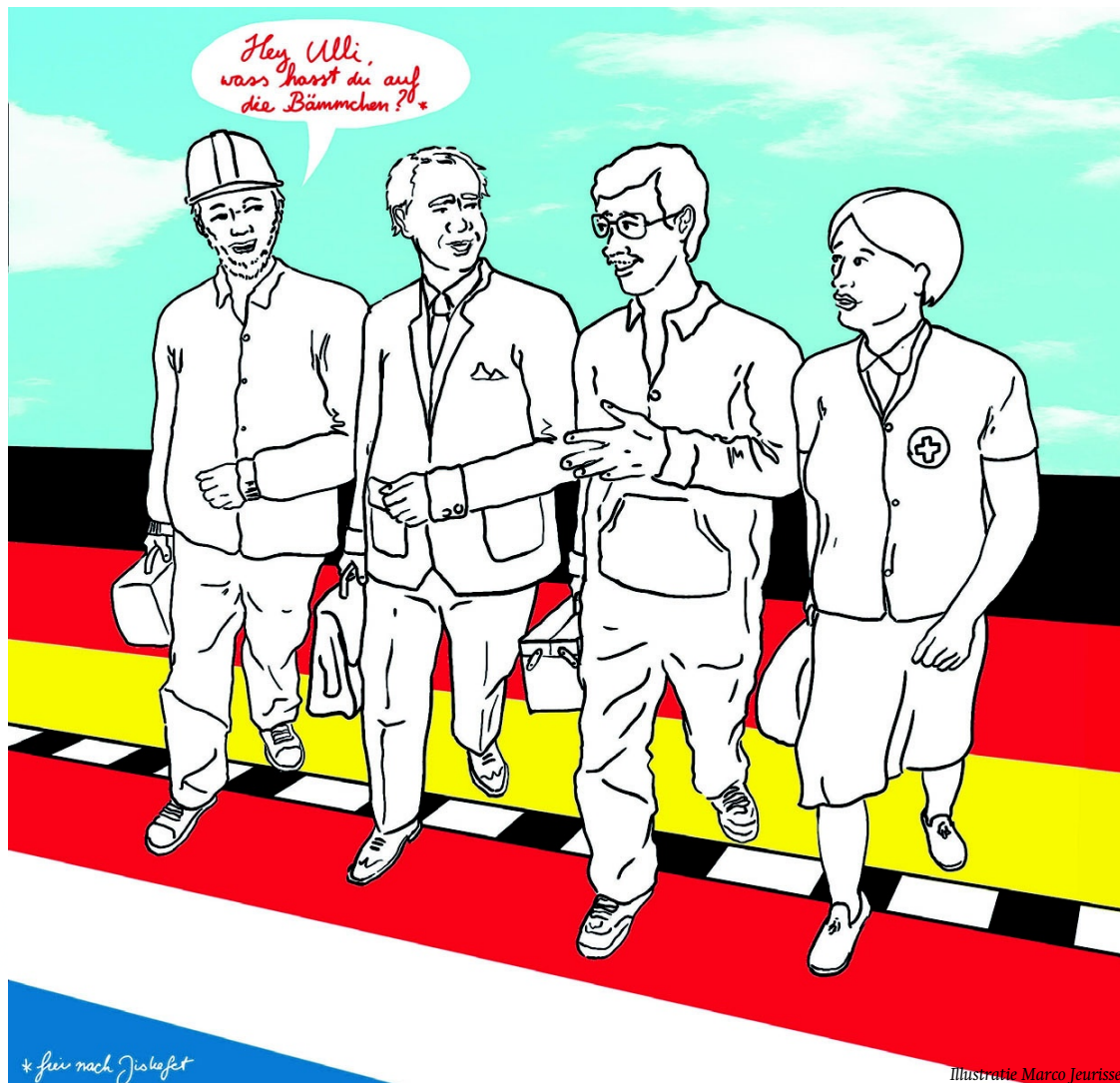
Door Jos Bouten

Het Duitse grensgebied wordt leeg ge graasd door Nederlandse bedrijven die schreeuwen om personeel en dat in eigen land niet kunnen vinden. Flextronics Logistics in Venray bijvoorbeeld. Deze Amerikaanse logistieke dienstverlener zocht de afgelopen maanden 250 arbeidskrachten. Uitzender Startpeople in Venlo werd ingeschakeld om in Duitsland geschikte mensen te zoeken.

Startpeople is niet voor niets gevraagd. Het bedrijf is sinds 1999 in Duitsland actief op zoek naar personeel voor Nederlandse bedrijven en heeft daar, met name in de Niederrhein, een enorm netwerk opgebouwd. Zo houdt de uitzender wekelijks spreekuur op twaalf verschillende plaatsen en staat hij in nauw contact met het officiële Arbeitsamt. In Duitse media werd geconstateerd dat Startpeople in Venlo wel eens de grootste werkgever van de Niederrhein zou kunnen zijn. Dit jaar heeft de Venlose vestiging van het concern 2700 werkzoekenden uit Duitsland bemiddeld. Op dit moment zijn driehonderd Duitsers door Startpeople in Nederland uitgeleend. Velen daarvan gingen naar Flextronics, volgens unitmanager Lambert Weijts de grootste klant. Maar ook UPS in Roermond, gieterij Giesen in Tegelen en ASML en DAF in Eindhoven maken veelvuldig gebruik van de diensten van Startpeople.

De uitzender heeft hard moeten vechten voor de positie in Duitsland. Want uitzenders zijn daar lange tijd beschouwd als 'uitbuiters' die mensen net zo gemakkelijk laten vallen als dat ze ze aan werk helpen. „Duitsers wantrouwen uitzendbureaus”, bevestigt de Belg Marc Heytens van Eures Maas-Rijn, een grensoverschrijdend samenwerkingsverband dat de mobiliteit van werkzoekenden stimuleert. „De Duitsers hadden schrik voor – in hun ogen – een nepinstituut. Dat beeld lijkt nu te veranderen”, zegt Heytens.

Dat Duitsers gemakkelijker gebruikmaken van uitzenders om in Nederland aan de slag te gaan, kan een reden zijn voor de toename van de pendel. De meest voor de hand liggende reden is conjunctureel. De economie in Nederland is booming, dus hebben we veel handjes nodig. In het Duitse grensgebied gaat het een stuk minder goed. Een andere reden voor de

toegenomen grenspendel kan zijn, zegt Gerald Ahn van CWI Zuid-Oost Nederland, dat belemmerende regels de afgelopen jaren flink zijn versoepeld. En het loon? Dat is in Nederland vaak lager dan in Duitsland. Bruto althans. Netto, zo ontdekken steeds meer Duitsers, blijft er meer over.

Daarnaast spelen ook de werkomstandigheden een rol, meent Lambert Weijts van Startpeople. De Duitse werkplek wordt volgens hem als 'verstikkend' ervaren. Ze denken daar nog van

elkaar tegen, hier werken ze met elkaar samen." De vier Duitsers hadden maar een reden om aan de andere kant van de grens werk te zoeken: het gebrek aan banen in eigen land. Desnoods via het uitzendbureau, ook al hebben die in Duitsland geen goede naam. „Liever werk via een uitzendbureau in Nederland dan geen werk in Duitsland”, zegt Scirtuicchio. Michael Schmitz is direct na zijn opleiding via een uitzendbureau in Nederland gaan werken, eerst bij DHL en later bij Vostermans. „Ik ga nooit er

gens anders werken dan in Nederland. Ik ben niet anders gewend. Hier kan ik een prima toekomst opbouwen”, zegt Schmitz. Matteo Scirtuicchio kwam bij Vostermans Ventilation terecht via internet. „Ik had een opleiding achter de rug, maar kreeg het advies om meteen om te scholen. Toen ik daarmee klaar was, bleek dat ik voor werk helemaal naar Essen of Düsseldorf moest. Daar had ik geen zin in, dus heb ik iets dicht bij huis gezocht.” De vier grenspendelaars roemen vooral de snelheid waarmee ze hier aan het werk konden. „Formulier invullen, sofnummer aanvragen, klaar. Bij ons is alles veel bureaucratisch”, zegt Lenz. „En wat ook belangrijk is”, vervolgt de Viersenaar, „hier kijken ze ook naar wat je kan, niet alleen naar diploma's. In Duitsland kun je twee kromme handen hebben, als je maar een diploma hebt.”

Hoe zijn de vier Duitsers geaccepteerd door hun Nederlandse collega's? „Het duurde even”, is de ervaring van de Schmitz. „Je moet laten zien dat je iemand bent, je even breed maken. Maar daarna moet je je ook aanpassen aan de cultuur.” Dat is precies het thema wat dr. Jochen Roose van de Freie Universität Berlin op dit moment aan het onderzoeken is: de invloed van de culturele verschillen op de grenspendel. Socioloog Roose heeft een vragenlijst opgesteld, in te vullen door Duitsers die in het buitenland werken. „Grenspendelaars lopen niet alleen tegen bureaucratische, maar ook tegen culturele problemen aan”, is de stelling van de Berlijnse onderzoeker. Hij geeft een pakkend voorbeeld: „In Duitsland bestaat het beeld dat in Nederland geen hiërarchie bestaat. De chef wordt met 'jij' aangesproken en diens kamer is net zo groot als de kamer van iedere willekeurige andere medewerker. Als je zo'n cultuur niet gewend bent, dan loop je tegen problemen op. Want het is een illusie om te denken dat er in Nederland geen hiërarchie bestaat. Ook al heeft de chef geen grotere kamer, hij of zij is wel de baas”, zegt Roose.

Lambert Weijts van Startpeople denkt dat het steeds normaler wordt dat Duitsers en Nederlanders over en weer een baan accepteren. „Ik heb het gevoel dat er groeimogelijkheden zijn. Dat we steeds minder afhankelijk zijn van het percentage Duitsers dat werkloos is. De banen worden structureel, dat merken we nu al. De helft van de Duitsers die wij uit hebben geleend aan DAF, heeft bij dit bedrijf een vaste baan gevonden. Verder zal het opleidingsniveau van de mensen stijgen. Nu zit eenderde van onze mensen in de logistiek. Startpeople neemt een ingenieur in dienst die ingenieurs uit Duitsland hier gaat plaatsen.”

Het Duitse viertal dat aan het werk is bij Vostermans Ventilation, is er ook van overtuigd dat het aantal collega's uit hun vaderland dat in Nederland werkt de komende jaren zal groeien. Michael Lenz: „Het aantal werklozen in Duitsland schommelt altijd tussen de 3,5 en 5 miljoen. Als we een strenge winter krijgen, loopt de werkloosheid weer gigantisch op.” Christian Schmitz tot besluit: „Als je na vijf of zes maanden werkloosheid nog steeds geen baan hebt, stuurt het Duitse arbeidsbureau je vanzelf naar Nederland.”